

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Titvlvs XV. De Eo Qvi Mittitvr in Possessionem, Causa Rei Servandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

qui jurare debeat iuxta *Authent. Generaliter. C. De Episcopis & Clericis. & tradit gl. hic verb. Sufficenter.*

CAPITVLVM II.

Eum qui.

PARAPHRASIS.

Si iudice contra partem litigantem profere interlocutoriam sententiam, v. g. dilationem petitam denegando, pars appellat, & appellatione non admissa recedat, contestari censetur, quod nolit coram iudice hoc litigare, quamobrem iudex qui appellationem reiecit, non citatâ amplius parte, ad alia quæ in iudicio agenda sunt, imò etiam ad definitivam sententiam iuste ac validè procedere potest, præterquam si interpositæ appellationi renuntiauit.

SYMMARIVM.

1. Pars litigans denuò citanda non est, si satis contestata sit, quod nolit coram hoc iudice, quantum hanc causam concernit, litigare; secus si tantum quoad unum articulum causæ huius contumax sit.
2. Contra eum, cuius appellatio frivola iudicatur, procedi potest, tanquam contra contumacem.
3. Ex tribus delegatis iudicibus v. g. tertius etiam ad executionem citandus est, quamvis ab aliis duobus in unam sententiam consentientibus dissenserit.

Nota I. Si pars litigans sufficienter significarit verbo aut facto, quod coram iudice hoc litigare amplius nolit, non est denuò citanda, intelligitur autem hoc, si appareat, quod totam causam agere detrectet. Secus, si ad articulum causæ pars citata con-

tumax fuerit, tum ad alios articulos ipsamque sententiam definitivam iterum citari debet, uti notat *gl. hic, verb. Non teneris. & videatur Anchar. hic. q. 2.* simile est quod docet *Bart. in l. Si finita. §. Julianus. n. 8. ff. De damno infecto.* Si citatus dixit se nolle venire, quod contumax censetur, ut amplius citandus non sit.

Nota II. Si iudex aestimet, appellationem alicuius frivola esse, tunc contra appellantem & recedentem (nisi facti pœnitens appellationi renuntiet) tanquam contumacem procedere potest in casibus, quibus id licet adversus contumaciter absentem, v. g. Si lis contestata sit, verumtamen si iudex in hoc casu ad definitivam procedat, is qui contumax reputatus est, contra eam intra decendium appellare potest, præterquam si prior ipsius appellatio à gravamine aut interlocutoria sententia, manifestè frivola fuerit. *Cit. Clem. vnic.*

Quærit hic glossa finalis: Si constitutis tribus iudicibus delegatis, duo consentiant in sententia, tertius dissentiat, atque sententia duorum executioni ab ipsis mandanda sit, num tertium citare debeant. Affirmat *gl. & Ioan. Monachus hic, sed Petrus Anchar. q. 3. arg. h.c. negat:* cum enim executio sit quiddam accessorium latæ sententiæ, ideo qui sententiæ contradixit, etiam executioni eius contradixisse censetur. Sed mihi placet sententia glossæ, quia cum duorum sententia tanquam partis maioris valida sit, non potest eam tertius refutare, quare licet antea se opposuerit, tamen postquam lata est, in eam consentire censetur; ideoque citandus est ad executionem eius, saltem si causæ aliqua cognitio requiratur, uti *gl. marginalis, Dominicus & Francus admonent in fine huius Capituli.*

TITVLVS XV.

DE EO QUI MITTITVR IN POSSESSIONEM,
CAUSA REI SERVANDÆ.

Propter contumaciam Rei interdum actor mittitur in possessionem rei petitiæ, aut bonorum debitoris, ideo postquam de

contumacia dictum fuit, titulus iste congruenter ponitur.

bb 3

CAPI-

CAPITVLVM I.

Constitutis.

PARAPHRASIS.

Prior & Canonici de Guiseburch coram iudicibus delegatis agebant contra Præpositum de Berillo, super possessione Ecclesiæ de Lamento, & quia Præpositus contumax fuerat, Prior missus est in possessionem Ecclesiæ, Custodiæ causa, cum autem intra annum Præpositus cautionem nõ obtulerit de parendo iuri (licet voluntatem offerendi habuerit, & pars altera recipere parata fuerit.) Alexander III. decernit, ut post lapsum anni, veram possessionem Ecclesiæ Prior absque contradictione retineat, saluo iure proprietatis, si super ea Præpositus actionem intentare voluerit.

SUMMARIUM.

1. *Propter contumaciam Rei potest fieri missio in possessionem, etiam in iuribus spiritualibus, nisi agatur de iure beneficii.*
2. *Ad pœnam contumaciae declinandam, non sufficit habuisse voluntatem tantum cautionem præstandi de parendo iuri, si in effectu præstita ea non fuit, modo facultas non desit eam præstandi.*

Nota I. Etiam in iuribus spiritualibus, videlicet si agatur de iure subiectionis, iure patronatus, iure inventandi, aut de Ecclesia, propter contumaciam Rei, missio fieri potest in possessionem, ut hîc, & c. seq. Excipe nisi agatur de iure beneficii, c. i. h. p. in 6. ubi plenè explicabimus.

Nota II. Non sufficit ad pœnam contumaciæ declinandam, quòd aliquis habuerit voluntatem præstandi cautionem de parendo iuri, si in effectu non præstitit, nam ubi factum requiritur, voluntas faciendi non sufficit, etiam ad pœnam declinandam, intelligi tamen id debet, dummodò facultas voluntatem implendi, vide-

licet cautionem præstandi non desit, iuxta gloss. hîc verb. Parati. & gl. in cap. Non satis. 14. dist. 86. Nam voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit necessitas seu necessarium impedimentum, teste S. Bernardo Epist. 77. ad Hugonem de S. Victore. Deinde limitari debet, nisi per partem adversariam steterit, quo minùs cautio recipetur, nisi constat ex hoc cap. verb. Parati. in c. i. gl. quid autem dicendum sit, si per iudicem stet, dicitur c. seq.

CAPITVLVM II.

Cum sicut.

PARAPHRASIS.

Inter Abbatissam & Conuentum de SS. Trinitate, ex una parte, & Subdecanum ex altera parte erat controversia super quadam Ecclesia, ea à sede Apostolica tribus iudicibus delegata fuit, qui Moniales, ob contumaciam Subdecani, miserunt in possessionem rei petita, causa custodiæ, quod cum intellexisset Subdecanus, accessit ad unum delegatorem (nam alter eorum mortuus, tertius autem absens erat) eiq; oblatâ cautione, petiuit in possessionem restitui, sed obtinere id non potuit, hoc intellecto respondit Clemens III. Non obstante, quòd interim annus elapsus sit, Subdecanum receptâ ab ipso cautione de parendo iuri, in possessionem restituendû esse, si per ipsum non steterit, quo minùs intra annum cautionem dederit, possessionemque receperit.

SUMMARIUM.

1. *Qui contumax priùs missionem in rem custodia causa passus fuit, si postmodum intra annum cautionem de parendo iuri obtulerit, ac per eum non stet, quo minùs hæc recipiatur, post eam præstitam restituendus est.*
2. *Sufficit autem cautionem hanc offerri persona honesta, si nec iudici ea offerri possit, nec parti.*

Nota

1 Nota I. Si Reus contumax passus missio-
nem in rem Custodiæ causa factam, in-
tra annum cautionem offerat iudici, isque
recipere nolit, non amittit post anni lapsum
veram possessionem, ideòque restituendus
est post præstitam cautionem, si enim per
me non stat, quo minus faciam quod debet,
non est mihi imputandum, ait *gl. hic, verb.*
Non steterit, arg. c. Plerumque. 23. de Rescript.
& habetur expressius in *Reg. 41. sexti*: im-
putari non debet ei per quem non stat, si
non faciat, quod per eum fuerat faciendum.

Obiicies. Iudex iste delegatus sine col-
legis suis non poterat recipere cautionem
à Reo. *c. Causam. 16. & c. penult. de offic. de-
legat.* igitur debebat Reus iudicem Ordina-
rium adire, iuxta *c. Pastoralis 11. §. Præter-
ea. de offico Ordinarij*, vel ipsi Actori alte-
rius personæ honestæ cautionem offerre
de patendo iuri, iuxta doctrinam *gl. in c. præ-
ced. verb. Parati.* Vbi ait, si non potest iudex
haberi, cautio præstetur parti, si autem neu-
ter potest inveniri, præstabitur alteri perso-
næ honestæ, quæ recipiat cautionem no-
mine adversarij. Resp. Verum est, quòd
cautionem iste delegatus recipere non po-
tuerit tanquam iudex, si (uti videtur) abs-
que clausula *se non omnes*, delegatio facta
fuerat, nihilominus cautio ipsi offerri po-
tuit, ut eam reciperet tanquam persona ho-
norata, & quæ veritata sit in ista causa; quam-
obrem postquam recipere delegatus recu-
savit, obligationi satisfecisse censetur Reus,
neque opus est, ut vel iudicem ordinarium,
vel personam aliam super ea re accedat, uti
hic docet *Pañorm. n. 5. Imola n. 5.* Cùm e-
nim dantur in iure plura remedia, in arbi-
trio cuiusque est, quoniam uti malit, uti do-
cent *DD. in l. penult. ff. Ad legem Aquiliam.*

CAPITVLVM III.

Cùm venissent.

PARAPHRASIS.

Controversiam quam Abbas sancti Angeli
super quadam possessione cum P. Gal. ha-
bebat, Legatus Apostolicus quibusdā dele-

gavit, ut eam secundum jus commune,
& consuetudinem Prouinciæ definirent,
sed cùm iudices tantum secundum jus pro-
cedere vellent, Petrus ad Pontificem ap-
pellauit, ipsi autem nihilominus proceden-
tes Abbatem in possessionem rerum petita-
rum miserunt, custodiæ causa, ita ut si intra
annum & diem præstaret cautionem si-
stendi se iudicio, & pro expensis parti ad-
uersariæ 30. argenti libras præstaret, pos-
sessionem reciperet. Cùm autem priore
legato discedente, alius Prouinciæ in-
gressus esset; Petrus cautionem sistendi se
iudicio coram altero Legato obtulit, præ-
ratus etiam expensas præstare, quæ tamen
ut ipse dicebat, sex librarum summam non
excederent, Abbas verò 30. postulauit;
hoc intellecto Innocentius III. Rescripsit
Petrum reducendum esse in possessionem
præstita cautione, ad expensas autem con-
demnandum non esse, si consuetudo quæ
ipse allegat laudabilis sit, quia tunc ratio-
nabiliter appellauit. Si autem laudabilis
non est, ideòque friuolè appellauit, tunc ad
eas expensas condemnatur, quas idcirco
Abbatem constat necessarias in lite fecisse.

SUMMARIVM.

1. Reo contra processum iudicis appellante, in
possessionem custodia causa mitti potest A-
ctor, si friuola iudici videatur illius ap-
pellatio, qui tamen iterum oblata postmo-
dum cautione restitui debet si appellatio
appareat fuisse rationabilis.
2. Ad expensas parti aduersariæ soluendas con-
demnari potest contumax, quas jurat illa
ob contumaciam Reus se facere debuisse.

1 Nota I. Jus interdum sumitur strictè,
ut idem sit quod lex, & species opposi-
ta consuetudini, interdum verò accipitur la-
tius, prout est genus ad jus scriptum, & non
scriptum, quæ est consuetudo.

2 Nota II. Si Reus contra iudicis proces-
sum appellans recedat, iudex autem appel-
lationem friuolam existimet, tum actorem
in possessionem rerum petitarum mittere po-
test; verum si postea iudicetur appellationem
irrationabilem non fuisse, possessio præstita
cau-

cautione restituenda erit, neque expensas soluere cogetur, cum purgata contumaciâ, expensæ remitti debeant. *c. Venerabilis. §. Idem est. De sententiâ Excommunicationis in 6.*

Nota III. Contumax condemnari debet parti adversariæ ad expensas, quas expectando facere coacta est, igitur refundendæ sunt expensæ non superflua, sed necessaria, quæ & moderatæ dicuntur. *c. fin. §. De dolo.* Quamobrem in æstimatione expensarum necesse est, ut præcedat iuramentum partis asserentis se tantas expensas ob adversarij contumaciam facere debuisse, & subsequatur Judicis taxatio. *l. Sancimus. 14. C. De jud.* quam formam cum Iudices delegati in nostro casu non seruârunt, sed præcipitatione Reum iuxta petitionem actoris condemnârunt, idè malè eos processisse, in rescripto suo Pontifex significat, & tradit *gl. hic. verb. Restituere.*

CAPITVLVM VLT.

Si Adversarius.

PARAPHRASIS.

Si Reus post citationem ad terram remotam se conferat, procuratore ad litem idoneo non relicto, tum publico edicto ad domum eius affixo, si nemo appareat, qui eum defendat, actor petere potest, ut mittatur in possessionem rei petita, Custodiæ causâ.

SUMMARIVM.

1. *Ut missio in bona alterius fieri possit, una citatio non sufficit.*
2. *Admitti tamen debet ad vitandam missionem in bona Rei, si amicus vel consanguineus ad defendendum eum iudicio se sistat.*
3. *Hac in bona rei contumacis missio fit à Iudice non præcisè ex officio, sed ad instantiam partis.*
4. *Quando & qua possit fieri missio in bona absentis Rei, qui ante citationem discessit nullo relicto Procuratore aut defensore?*

Nota I. Non sufficit semel aliquem citasse, ut missio in bona eius fieri possit, sed debet iterum ac peremptoriè citari, saltem per edictum publicum si personaliter citari nequeat, nec Procuratorem ad lites reliquerit, *iuxta c. 3. De dolo.*

Nota II. Si nullo relicto Procuratore aliquis seu consanguineus seu amicus in iudicium veniat defensor Reum absentem præstirâ cautione de rato, admitti debet, ut missio in bona evitetur, ita, *hic & in cit. c. 3.* Quamobrem pro praxi advertit *Panorm. cit. c. 3. n. 14.* consultum esse, ut in edicto ad valuas addatur, si quis consanguineorum vel amicorum absentem defendere velit in iudicio, compareat ad diem definitam.

Nota III. Missio in bona Rei contumacis non fit à iudice ex mero officio, sed ad instantiam partis, quare si non concedatur, ubi iure concedi deberet, appellationi locus est, uti docet *Bart. l. Si finita. §. Fulcinium. n. 29 ff. De damno.*

Questio est, si Reus ante citationem discesserit, ut nesciatur ubi sit, nullo relicto procuratore aut defensore, num post edictum publicum, missio in bona eius fieri possit? Videtur negandum per argumentum ex contrario sensu sumptum ex hoc *c. verb. Post citationis edictum.*

Sed Respondeo & Dico I. Haud dubiè missio fieri potest ex primo decreto seu Custodiæ causa. Ita *gl. communiter recepta. verb. Citationis.* & constat ex *l. Ignorare. 4. C. De Restitut. Militum.* Ceterum ut subventum sit actori, cum Reus nullo procuratore relicto ex iusta causa absens est, curator bonis eius à iudice constitui solet, qui pro absente in iudicio respondeat. *l. Ab hostibus. 15. iunct. gl. ff. Ex quibus causis maiores. & docet Bart. l. cit. §. Iulianus. n. 38. Panorm. hic. n. 10.* Ad objectionem supra positam facilis est responsio: In hoc Cap. responderi ad speciem facti Pontifici propositam; ex facto autè narratio non potest sumi argumentum ad exclusionem oppositi, sicuti neque tunc argumentum istud, quod ducitur à sensu contrario, locum habere debet, si contrarium illi jure expressum sit, sicuti ex receptâ doctrinâ *Panorm. hic admonet. n. 6.* Dico

Dico 2. Contra absentem, qui ante citationem discessit, & post editum non comparet, neque ab alio defenditur, non debet, ordinariè loquendo, missio fieri ex secundo decreto, aut bonorum venditio. Ita sumitur ex l. *Item ait. 21. ff. Ex quibus causis Maiores. l. Fulcinus. 7. §. Ad eò ff. quibus ex causis in possessionem eatur*, ubi dicitur, quod propter malitiosam latitacionem bona absentis possidentur & distrahuntur; qui autem nunquam citatus est, ac proinde institutum contra se actionem ignorare creditur, absens, non censetur malitiosè latitare. Neque obstat his citata lex, *Si finita. 15. §. Si forte. ff. De damno*. Nam id speciale est; ut si damnum ex ædibus v. g. timeatur, actor ob absentiam Domini mittatur in possessionem, cum causa ista celeritatem desideret, & dilatio periculosa sit. Si tamen postea comparens reus ostendat se justa de causa abfuisse; in integrum restituendum est. *l. 1. ff. De damno infecto. & cit. §. Si forte*, & docet *Panorm. hic n. 15.* Deinde excipi debet, nisi aliquis solvere teneatur certo tempore aut loco, tunc si ibi non compareat nullo relicto procuratore, præsumitur malitiosè latitare, ut contra eum procedi possit ad secundum decretum & bonorum venditionem, teste *Innoc. hic n. 4. Panorm. n. 13.* Imò interdum etiam ad definitivam sententiam procedetur, si talis causa sit, quæ litis contestationem non exigit. Videlicet si beneficiarius, qui in loco beneficii residere deberet, inde discesserit, & nesciatur ubi sit, atque publico edicto peremptoriè citatus, non compareat, acceptis probationibus priuari poterit. *c. 11. Tua. De Clericis non residentibus*, & docet *Innoc. hic n. 3.*

EODEM TIT. IN VI.

CAPITVLVM VNICVM.

Eum qui.

PARAPHRASIS.

Statuit Innoc. IV. Si super dignitate personatus, aliòve Ecclesiastico beneficio controversia sit, actorem ob contumaciam

possessoris non esse mittendum in possessionem beneficii, ne vitiosus ingressus hac ratione committatur; sed lite etiam non contestata, absentiam partis divinè supplente præsentia, ad negotij examen & sententiam definitivam procedi posse.

S Y M M A R I V M.

1. Non mittitur in possessionem beneficii, qui contra contumaciter absentem possessorem iudicio petitorio agit; quamvis iudex in casu talis contumacia, etiam lite non contestata ad definitivam usque sententiam procedere possit.
2. Si tamen agat possessorio recuperande, ordinariè restitui debet in possessionem, sola probata spoliacione, vel antiquiore possessione.
3. In casu quo ius habens in beneficio ad acquirendam possessionem contra absentem contumaciter possessorem agit, causa custodia in possessionem mitti non debet. Actor ante sententiam definitivam pro se latam.
4. Nec debet tamen semper omitti hæc in possessionem custodia causa missio, quotiescunque ad definitivam contra absentem contumaciter possessorem lite non contestata procedi potest, sed in causis tantum beneficialibus, matrimonialibus, aliisque in quibus mora periculosa est.
5. Iudex procedens in causa, absente parte, adducendo probationes supplere debet, tam quæ juris sunt, quam quæ ad factum spectant.
6. Ex confessione adversarij, quod ad actorem jus proprietatis in beneficio pertineat, non probatur plene actoris Titulus.

NOta I. Si aliquis contra possessorem beneficii Ecclesiastici iudicium petitorium intentet, & possessor se contumaciter absentet, petitor non debet mitti in possessionem beneficii, sed lite etiam non contestata, receptis testibus aliisque probationibus, quæ pro parte utraque suppetere possunt, procedendum est ad sententiam definitivam.

c c

niti-

nitivam. Ratio datur in-textu, quia tamen si constet de contumacia possessoris, non tamen constat de jure ac titulo actoris, ergo nisi titulus eius prius examinetur, periculum est vitiosi ingressus seu missionis in possessionem beneficij, cum sine canonicâ institutione beneficium licitè obtineri non possit. *Reg. in 6.*

Quæritur hîc. Num provisio huius Capituli locum etiam habeat in beneficio obtento. Gl. & Anchar. negant, nam constitutio hæc exorbitans est à jure communi, secundum quod Actori propter contumaciâ Rei missio in possessionem ordinariè conceditur. Cum itaq; Innocentius tantum statuerit de beneficiis obtinendis, trahi nõ debet ad obtenta. Contrarium docent *Io. Mo-nacus. Francus n. 4.* & alij quos refert *gl. marginal.* Probant ex ratione textûs; ne detur vitiosus ingressus; quæ ratio etiam procedit, si quis petat se mitti in possessionem beneficij obtenti non examinato & ostenso titulo.

² Resp. & Dico 1. Si actor agat ad recuperandum beneficium per interdictum *Vnde vi*, aut ex Canone *Redintegranda. 3. q. 1.* Ordinariè reducendus est in veram possessionem etiam titulo non probato, plenè saltem. Ita *Dominic. & Anchar. & Francus loc. cit.* Probatur, quia in hoc casu siue novus possessor præsens sit, siue contumaciter absens, proceditur in causa beneficiâ, ita ut si Actor probaverit spoliationem vel antiquiorem possessionem, restituatur in veram possessionem, ex vi sententiæ definitivæ.

³ Dico 2. Si actor, qui præten-dit jus in beneficio (v. g. ex electione ad Prælaturam, & secuta confirmatione, aut ex collatione sibi Romæ facta, alicuius Canonici) agat contra possessorem, quem ait intrusum, v. g. propter commissam simoniam, possessor autem contumaciter absit, non potest fieri missio in possessionem beneficij, sed non obstante absentia rei, iudex negotium plenè examinare, & sententiam ferre debet, ac deinde exequi, seu actorem in veram beneficij possessionem mittere, si pro eo iudicatum sit; hæc est communior sententia, quam etiam probat *Panorm. inc. penult. n. 6. de Dolo.* Non obstat autem, imò adiuvat hanc doctrinam

vocula *Obtinendis*, quia si aliquis confirmat⁹ aut provisorius sit, altero in possessione beneficij existente, is agere debet ad illud obtinendum, itaq; iuxta huius capituli decisionem, si possessor contumax sit, mitti nõ debet actor in possessionem custodiæ causâ, sed debet procedi ad testium receptionem & sententiam. Confirmatur; talis missio in possessionem, causâ Custodiæ, frustra & periculosè fieret, dum ali⁹ in possessione beneficij est; uti docet *Durand. in speculo, de secundo decreto. §. Videndum. n. 12.* Si beneficio competat Jurisdic-tio in foro externo, aut pœnitentiâ, aut jus eligendi, præsentandi, conferendi &c. Hæc enim omnia licitè nec validè exercentur ab habente aut prætendente titulû, dum alius in possessione est. Cum itaque per primum decretum missus non fiat verus possessor, sed Custos, sequitur quod nihil eorum efficere possit, donec examinata causâ, & lata sententiâ pro actore, in veram possessionem mittatur; quare bene hîc ait Ancharanus, quod in his maior est effectus possessionis, quàm proprietatis, ante latam sententiâ pro proprietate. Et eadem docet *Innoc. c. In literis. n. 2. c. Olim inter. principio. de Restitut. spoliat. & sumitur ex c. Querelam. 24. de elect.*

Alia quæstio est, an quotiescunq; ad sententiam definitivam deveniri potest, lite nõ contestatâ, ut in casibus Clemètinæ *Dispensat. de iudicis*, cessare debeat missio causa custodiæ. Aliqui affirmant, quia missio ista est remedium extraordinarium, quod cessare debet, si suppetat ordinarium; sed rectius dicitur in causis beneficiâlibus, matrimonialibus, & quotiescunq; mora periculosa est, relicta missione illâ ad causæ expeditionem perueniendum esse, si Reus contumax sit, uti glossa marginalis monet. At verò in aliis causis, ut de cimarum, usuræ, missionem contra absentem contumacem faciendam esse rectè docet *Anchar. hîc. Col. 2. Franc. n. 6.* Ratio est. Quia, quod ad Missionem vel aliam compulsionem prius procedi debeat, quàm ad sententiam, causâ non tantum est, quia sententia ferri non debet, lite non contestata, sed etiam si contestatione opus non sit, dedecet eam ferri adversus absentem, nisi necessitas cogat, quia periculum imminet, ut dixi

dixi. Ad rationem oppositam, Respondetur: Regulam illam quæ affertur ex *L. in Cause. ff. De Minoribus*, tunc solum locum habere, si Ordinarium & extraordinarium Remediū tendant ad eundem effectum, missio autem & sententia definitiua ad diuersa tendunt, illa ad puniendam contumaciam, hæc ad causæ merita dignoscenda, in dō missio (si- cuti & excommunicatio aut carcer) cum sit quædam pœna & compulsio, tanquã mediū seruire potest ad rectius sententiã ferendam, si depositã contumacia Reus presentẽ se sistat, & juri pareat. Ita *Panorm. in cit. c. pen. n. 16.*

5 Nota II. Si procedatur in causã, parte absente, tum iudex supplere debet adducendo non tantum eas probationes quæ juris sunt, sed etiam quæ ad factum spectant, ut testes, Instrumenta; quamuis alioqui si Actor & Reus, aut Procurator præsens sit, iudex talia non suppleat, ordinariẽ loquen-

do, sed tantum quæ juris sunt. *l. 1. ff. Vt qua desunt Advocatis*: Dixi ordinariẽ, quia ut *Francus hic monet, n. 3.* in Causis benefici- libus & similibus, quibus animæ aut boni publici periculum vertitur, iudex supplere potest etiam quæ facti sunt, ut veritas nego- tij elucescat. *arg. cap. Cùm nobis. 19. junct. gl. verb. Ex officio. De elect.*

Ad extremum, quærit hîc Francus, si in causa beneficiali possessor conventus fateatur beneficium jure proprietatis pertinere ad Actorem, utrum id sufficiat, ut ei in pe- titorio adjudicari possit, & rectè respondet, licet id sufficiat ad remouendum possesso- rem, non tamen plenam facere probationẽ pro Actore, sed aliqualem præsumptionem, ita ut si alia tituli probatio adsit, per adver- sarij confessionẽ adiuuetur; uti docet glos- sa marginalis in *cap. penultimo, super verb. Si non appareat, de Rescript.*

TITVLVS XVI.
VT LITE PENDENTE NIHIL IN-
NOUETVR.

CAPITVLVM I.

Memoria.

PARAPHRASIS.

Alexander III. ad instantiam Archiepiscopi Cantuariensis, in inhibitorias literas miserat ad Archiepiscopum Eboracensem, ne Cru- cem ante se per totã Angliam deferri sine- ret. Sed Archiepiscopus allegato Apostoli- co priuilegio, ostendit Pontifici, se & ante- cessores suos in possessione huius gestationis hæcenus fuisse. Hoc intellecto, respondit Papa, non obstantibus prioribus literis (quas revocatas vult) posse Archiepiscopũ & suc- cessores eius eã consuetudinẽ retinere, do- nec per sententiam definitiuam decerna- tur, utrum Ecclesiæ eius tale jus competat.

SUMMARIVM.

1. Archiepiscopus de jure cõmuni in omnib⁹ ca- tiã exẽptis Prouincia sua locis, prælati a cruce incedere potest, nõ tamen extra Prouinciã.
2. Non faciliẽ Princeps usum priuilegiij aufert, dum de validitate illius concessi lis pendet.

cc 2

3. Quam-

Uia præcedente Titulo dixi, Actorem mitti posse in posses- sionem bonorum, de quibus lis mota est, si Reus citatus cõ- tumaciter non compareat, i- deò ne aliquis existimet liberam esse licen- tiam, lite pendente, mutationes facere, titu- lus iste subjungitur. Porro quando censenda sit lis pendere, ita ut usque ad eius deci- sionem nihil innovandum, neque jus no- vum impetrandum sit, cum alterius partis præiudicio, id legi potest in *Clement. 2. b. 1.* Si videlicet citatio à legitimo iudice cum sufficiente instructione causæ emanauit, & parti præsentata est; vel si per partem stetit, quo minùs ipsi præsentaretur; ubi glossa ad- monet, licet ad perpetuandam jurisdic- tionem Iudicis delegati sufficiat citationem e- manasse, tamen ad citatum non pervene- rit, secus tamen esse in ordine ad li- tis iuducendam penden- tiam.

¶ (o) ¶